บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่อธิบายสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณก่อน จากนั้นจึงทำการวิจัยเชิงคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และน่าเชื่อถือ โดยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มี อายุ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 745,671 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดมหาสารคาม. 2557) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันอาทิตย์ที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 จังหวัดมหาสารคาม แยกเป็นรายอำเภอ

ที่	อำเภอ ในจังหวัดมหาสารคาม	จำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง (คน)
1	เมืองมหาสารคาม	122,505
2	แกดำ	23,613
3	โกสุมพิสัย	94,153
4	กันทรวิชัย	66,204
5	เชียงยืน	48,426
6	บรบือ	84,067
7	นาเชือก	47,571
8	พยัคฆภูมิพิสัย	67,143
9	วาปีปทุม	88,205
10	นาดูน	28,544
11	ยางสีสุราช	27,388
12	กุดรัง	28,867
13	ชื่นชม	18,985
	รวม	**745,671**

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดมหาสารคาม (2557 : 35)

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชาชน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 745,671 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สูตรของ ยามาเน่ (Yamane. 1973 : 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ซึ่งจะดำเนินการหาสัดส่วนประชากรกับกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยแบบอย่างง่าย

โดยใช้สูตร

$$N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

N คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N คือ ขนาดประชากรทั้งหมด

E คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (0.05)

$$N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$N = \frac{745,671}{1 + 745,671(0.05)^2}$$

$$= \frac{745,671}{1 + 745,671(0.0025)}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

$$= \frac{745,671}{1 + 1864.18}$$

$$= \frac{745,671}{1865.18} = 399.79$$

$$N = 399.79$$

$\approx$ 400 คน (ไม่น้อยกว่า ดังนั้นจึงต้องปัดขึ้น)

โดยสามารถจำแนกในรูปแบบของตารางที่ 4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนประชากร และประชากรกลุ่มตัวอย่าง แยกตามรายอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดมหาสารคาม

ที่	อำเภอ ในจังหวัดมหาสารคาม	จำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	เมืองมหาสารคาม	122,505	66
2	แกดำ	23,613	13
3	โกสุมพิสัย	94,153	50
4	กันทรวิชัย	66,204	36
5	เชียงยืน	48,426	26
6	บรบือ	84,067	45
7	นาเชือก	47,571	26
8	พยัคฆภูมิพิสัย	67,143	36
9	วาปีปทุม	88,205	47
10	นาดูน	28,544	15
11	ยางสีสุราช	27,388	15
12	กุดรัง	28,867	15
13	ชื่นชม	18,985	10
	รวม	**745,671**	**400**

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม (2557 : 35)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สมรรถนะส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านที่สามารถอธิบายสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้านในมุมมองของประชาชน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนแบบประมาณค่า

ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likerts. 1967) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 90) ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การฝึกอบรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อบทบาทแห่งตน และความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ จำนวน 31 ข้อ

ด้านที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะรูปแบบผู้นำ ประกอบด้วย แบบเผด็จการ แบบประชาธิปไตย แบบมีส่วนร่วม และการสนับสนุนทางการเมือง จำนวน 26 ข้อ

ด้านที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านคุณธรรม จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นที่ท่านอยากเห็นสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้านเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้แสดงความคิดเห็น

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่อธิบายสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน

2.2.2 กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์สมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

2.2.4 นำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แก้ไข และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม

2.2.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.3 การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

นำแบบสอบที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณา และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ภาษา และการวัดผลประเมินผล โดยวิธีพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดคะแนนดังนี้ (อำไพ เกียรติชัย และคณะ. 2546 : 72-73)

ถ้าข้อคำถามใช้ได้ = + 1 คะแนน

ถ้าไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

ถ้าข้อคำถามใช้ไม่ได้ = - 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผศ.ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ วุฒิการศึกษา Bse., M.P.A. ตำแหน่งอาจารย์พิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ผศ.ดร.ไพศาล วรคำ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต กศ.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. ผศ.ดร.กัลยา กุลสุวรรณ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (ภาษาไทย) อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.4 การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.4.1 ผลการประเมินได้ค่า IOC จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 นำข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .66 ขึ้นไป ไปสร้างเป็นแบบสอบถาม นำไปทดลองใช้ (Try Out) ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง อำเภอละ 4 คน ใน 13 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 52 คน

2.4.2 นำแบบสอบถามหาค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์อย่างง่ายรายข้อ และโดยรวมทุกข้อ (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.343 – 0.733 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach. 1961 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 102) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2 ผู้วิจัยแต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัยอำเภอละ 1 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะชี้แจงวิธีการและขั้นตอนให้กับผู้ช่วยผู้วิจัย ก่อนลงมือเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 – 31 มกราคม 2557

3.3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด

4.2 ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

4.3 กำหนดเกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratting Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ท (Likert. 1961 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 93 - 95) ดังนี้

5 เท่ากับ สมรรถนะมากที่สุด
4 เท่ากับ สมรรถนะมาก
3 เท่ากับ สมรรถนะปานกลาง
2 เท่ากับ สมรรถนะน้อย
1 เท่ากับ สมรรถนะน้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ของคะแนนแล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 97)

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	สมรรถนะของผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	สมรรถนะของผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับมาก
คะแนน เฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	สมรรถนะของผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	สมรรถนะของผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	สมรรถนะของผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่อธิบายสมรรถนะ ของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน โดยใช้สถิติการหาความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียรสัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยเกณฑ์การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย ดังตารางที่ 5 (Hinkle D. E. 1998 : 118)

ตารางที่ 5 ค่าระดับของความสัมพันธ์

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
RAJABHAT MAHANAKORN UNIVERSITY

4.6 วิเคราะห์ปัจจัยที่อธิบายสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน โดยใช้สถิติพหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression)โดยวิธี Stepwise. (1885) ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาค่าความเชื่อมั่นจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1951)

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.4 สถิติเชิงตีความ (Inference Statistics) จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงประชากรซึ่งผู้วิจัยจะใช้สถิติหลักเพื่อการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. 1997) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) โดยวิธี Stepwise. (1885) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้าราชการส่วนภูมิภาค ตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนภาคประชาชน ประธานและเลขานุการชมรมผู้ใหญ่บ้าน และนักวิชาการ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 17 คน

1.1 ข้าราชการส่วนภูมิภาค จำนวน 5 คน จำแนกเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด 1 คน นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ 2 คน และกำนันตำบล 2 คนโดยเลือกเจาะจงจากอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดและน้อยที่สุด ได้แก่

1.1.1 นายอดุล จันทนปุ่ม รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม (ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม)

1.1.2 นายสิทธิ พิพัฒน์ชัยกร นายอำเภอเมืองมหาสารคาม

1.1.3 นายเชียงแหลม สืบสุนทร ปลัดอำเภอเมืองมหาสารคาม

1.1.4 นายคำสิงห์ รัตนวรรณ กำนันตำบลแวงน่าง

1.1.5 นายอุบล แสนโคก กำนันตำบลหนองกุง

1.2 ตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน โดยเลือกจากผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมปี 2557 ลำดับที่ 1, 2 จำนวน 2 คน และผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งยาวนานที่สุด ลำดับที่ 1, 2 จำนวน 2 คนได้แก่

1.2.1 นายถาวร มณีสาร ผู้ใหญ่บ้านหนองโพน (ผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยมคนที่ 1)

1.2.2 นางสุกัญญา สมบัติตรา ผู้ใหญ่บ้านอุปราช (ผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยมคนที่ 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2.3 นายสง่า สมบัติชัยแสง ผู้ใหญ่บ้านท่างาม (ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งยาวนานที่สุด 24 ปี คนที่ 1)

1.2.4 นายคำพันธ์ คุณเพรม ผู้ใหญ่บ้านอ้อยช้าง (ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งยาวนานที่สุด 23 ปี คนที่ 2)

1.3 ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ที่เป็นพื้นที่มีรายได้สูงสุดและน้อยที่สุดของจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่

1.3.1 นายสน บัวลาด นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน

1.3.2 นายอนันต์ ขูรีรัง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา

1.4 ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 2 คน โดยเลือกจากผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวกับหมู่บ้านในจังหวัดมหาสารคามได้แก่

1.4.1 นางพูลศรี รอบวงจันทร์ อดีตประธานกองทุนหมู่บ้าน

1.4.2 นางประทุม เหล่าสะพาน ครู กศน.

1.5 ประธานและเลขานุการชมรมผู้ใหญ่บ้านจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2 คน ได้แก่

1.5.1 นายกิติ สาทองขาว ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน

1.5.2 นางบุญญรัตน์ ขาลถม เลขาชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน

1.6 นักวิชาการในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2 คน โดยเลือกจากผู้ที่มีงานวิจัยเกี่ยวกับหมู่บ้าน จำนวน 2 คน ได้แก่

1.6.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสฤษดิ์ สรรพอาษา ประธานบริหารหลักสูตรสาขารัฐศาสตร์

1.6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุทธิกานต์ มีจั่น อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือเชิงคุณภาพ

เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In-depth Interview) เพื่อปัจจัยที่อธิบายสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน โดยแบ่ง 2 ตอน ดังนี้

2.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2.1.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่เป็นข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (Interview) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.2.1 นำผลการวิจัยในระยะที่ 1 เกี่ยวกับปัจจัยที่อธิบายสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองของประชาชน พบว่า มีปัจจัย 6 ตัวแปรที่มีความสำคัญ ได้แก่ สมรรถนะด้านเพศ สมรรถนะด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สมรรถนะรูปแบบผู้นำแบบมีส่วนร่วม สมรรถนะรูปแบบผู้นำแบบประชาธิปไตย สมรรถนะรูปแบบผู้นำการสนับสนุนทางการเมือง และสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

2.2.2 ร่างข้อคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาชี้แนะปรับปรุงหรือแก้ไข

2.2.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความสมบูรณ์

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง โดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการและ คำถามที่ใช้จะเป็นเพียงแนวทางในการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษา ปัจจัยที่อธิบายสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้านในมุมมองของประชาชน โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์

1) ศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยคัดเลือกปัจจัยที่จำเป็นต่อพัฒนาสมรรถนะของผู้ใหญ่บ้าน

2) นัดหมายวัน เวลาที่จะสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

3) เตรียมเครื่องบันทึกเสียง สมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

3.1.2 ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์

1) ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้างความเป็นกันเอง แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยจะไม่บันทึก รวมทั้งการเก็บข้อมูลเป็นความลับ

2) เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสนทนา เรียงตามลำดับของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยการเชื่อมโยงคำตอบให้ตรงตามประเด็นที่ต้องการจนครบทุกประเด็น

3.1.3 ขั้นตอนหลังการสัมภาษณ์

ใช้เวลาหลังการสัมภาษณ์จดรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้บันทึกในขณะสัมภาษณ์ ข้อสังเกตต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ การให้ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping)

4.2 ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูล โดยการอธิบายความ (Explanation) และการตีความข้อมูล (Interpretation) ที่ได้โดยเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

4.3 อภิปรายผลพร้อมพรรณนาความ (Description) ข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์เพื่อสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY